

Rapport for periodisk programevaluering av Bachelor i sosialt arbeid

Utført: vår 2023

Ferdigsstilt: 31.05.2023

Ekstern programsensor:
Professor Jorunn Vindegg
Oslo Met, Institutt for sosialfag

Innhold

1. Studieprogram.....	1
2. Deltakere i panelet	1
3. Tema for evalueringen	1
Vurdering av prosess og grunnlagsmateriale	2
Arbeidslivsrelevans	2
4. Helhetlig vurdering av program og undervisningskvalitet	3
HOVSOS20120 Tjenester og virkemidler i arbeids- og velferdsforvaltningen 15 stp. 3. semester vår (2023).....	3
HOVBSO10220 Velferdsrett i sosialt arbeid, 15 stp. 1. semester høst (2022)	4
HOVSOS10320 Samfunnsvitenskap og kunnskapsproduksjon 15. stp. 2. semester vår (2023).....	4
HOVBSO20220 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid 15 stp. 3 semester høst (2023)	5
HOVSOS30320 Faglig fordypning. Utvikling og gjennomføring av fordypningsoppgave, 30 stp. 6. semester vår (2025).....	6
HOVFEL20020 Digitalisation and interdisciplinary collaboration in health and welfare services, 10 stp. 4. semester vår (2024).....	6
HOVFEL21020 Comparative welfare systems 5. stp. 4. semester vår (2024)	6
5. Intervjuer med sosionomer/ansatte i tjenestefeltet og ansatte ved studiet.....	7
6. Resultater fra studiebarometer.....	8
7. Helhetlig vurdering/panelets sammenfatning og konklusjoner.....	8

Periodisk programevaluering ved Høgskolen i Østfold

1. Studieprogram

Bachelor i sosialt arbeid, med fokus på studieplanen for 2022-2025, og underliggende emnebeskrivelser og emnerapporter. Studentkullet 2020-2023 har vært representert i panelet og flere studenter har bidratt med innspill gjennom fokusgruppeintervju.

2. Deltakere i panelet

Leder for panelet og ekstern representant	Jorunn Vindegg	Oslo Met, professor, Institutt for sosialfag
Ekstern representant	Anne Sigfrid Grønseth	Høgskolen Innlandet, Lillehammer, professor, seksjon for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie
Representant fra arbeidsliv	Hedda Bothne	Leder, NAV Sarpsborg
Representant tilknyttet studieprogrammet	Hoger Karadaki	Høgskolelektor ved Høgskolen i Østfold
Studentrepresentant	Åsa Midtvåge	Student ved BA Sosialt arbeid 3. år - Høgskolen i Østfold
Studentrepresentant	Vivian Fønnes	Student ved BA Sosialt arbeid 3. år - Høgskolen i Østfold
Representant fra Avdeling for studieadministrasjon,	Ingunn Melleby Fremmerlid	Rådgiver, seksjon for studieutredning og kvalitetsutvikling Høgskolen i Østfold
Sekretær for panelet	Carita H. Stafne	Lederstøtte for fakultet for helse, velferd og organisasjon (HVO)

3. Tema for evalueringen

Ledelsen ved instituttet og studieprogrammet har ønsket at hovedtema for evalueringen er studieprogrammets *arbeidslivsrelevans*, særlig med tanke på at det ble gjort flere endringer etter at Nasjonal retningslinje for sosionomutdanning ble førende for studiet fra 2020.

Videre var det ønske om at panelet konsentrerte evalueringen om følgende områder:

- se nærmere på studieplan 2022-25, og om innholdet i denne samsvarer med intensjonen om at studiet skal være arbeidslivsrelevant
- se på alle emnene i studieplanen selv om ikke alle er gjennomført, herunder spesielt på endringer av eksamensform og arbeidskrav
Det ble her presisert at det ikke er gjort vesentlige endringer i emnebeskrivelsene, og det er ikke gjort noen endringer i læringsutbyttene etter 2020.
- panelet ble bedt om å ha like stort søkelys på teoriemner og praksisemner, spesielt se på om og hvordan teori kan trekkes inn i praksisperiodene, og hvordan praksis og praksiserfaring brukes inn i teoriemnene
- gå gjennom emnerapporter og studieprogramrapportene fra 2022
- se nærmere på føringer fra forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning.
- se nærmere på undervisningsplaner fra 2020-2023

Med bakgrunn i bestillingen har panelet hatt et hovedfokus på arbeidslivsrelevans, faglig innhold og organisering. I noen emner har panelet også vurdert om det er samsvar mellom studiepoeng, arbeidskrav og vurderingsform.

Vurdering av prosess og grunnlagsmateriale

Panelet har hatt fem felles møter, hvorav ett digitalt oppstartmøte, et fysisk todagers arbeidsseminar og tre digitale møter. Arbeidet med å gå gjennom de anbefalte dokumentene og trekke ut mulige forbedrings/endringspunkter har vært fordelt mellom medlemmene. Panelet har også gjennomført fokusintervjuer med to av de emneansvarlige ved programmet, to sosionomer fra praksisfeltet og et gruppeintervju med fem tredjeårsstudenter. I tillegg har panelet sett på resultater fra hovedområdene fra Studiebarometeret fra 2022. Panelet har vurdert at det ikke har vært nødvendig å gå gjennom undervisningsplaner for perioden 2020-2023. Både senere emneplaner og intervjuer har gitt panelet tilstrekkelig informasjon til å evaluere studieprogrammet.

Arbeidslivsrelevans

Panelet startet arbeidet med en utveksling og skriftliggjøring av hva hver enkelt legger i fenomenet arbeidslivsrelevans.

Det var enighet i panelet om at studentene må:

1. Tilegne seg kunnskap og ferdigheter til å bistå enkeltpersoner og grupper i å løse dagsaktuelle problemer og framtidige utfordringer.
2. Utvikle kompetanse knyttet til å håndtere etiske dilemmaer og alternative diskurser i og utenfor velferdsstatens domene, samt en kritisk analytisk distanse til eget fag og profesjon for å kunne bidra til å utvikle faget og tjenestene de arbeider i.
3. Utvikle forståelse for systembetingelser, sosiale strukturer og maktrelasjoner for å kunne identifisere mulige hindringer for sosial endring og kunne omsette dette til praktisk handling og problemhåndtering.
4. Utvikle et helhetssyn på velferdstjenestene gjennom å få oppgaver/kasus basert på reelle problemstillinger fra praksisfeltet, tilegne seg kunnskap om utviklings- og innovasjonsprosesser og utvikle tverrfaglig kompetanse.

Arbeidslivet har de senere årene blitt mer spesialisert og digitalisert, noe som fordrer nytenkning og gjør sosialt arbeid relevant på nye arenaer. Panelet forstår det slik at høgskolen har et nært samarbeid med flere praksisfelt. Dette vil likevel være et kontinuerlig utviklingsområde slik at studentenes praksisstudier blir relevante for det arbeidet de senere skal ut i.

Studieplanen med emnebeskrivelser og læringsutbytter for perioden 2022-2025 er i hovedsak videreført fra studieplanen for perioden 2020-2023. Panelet har merket seg at alle overordnede læringsutbytter er identiske med læringsutbyttebeskrivelsene i Nasjonal retningslinje for sosionomutdanning. Også studiets oppbygging følger retningslinjens to kompetanseområder; *Rammer for og perspektiver på sosialt arbeid og Kunnskap om og arbeid med sosiale problemer*. Under progresjon fastslås det at emnene må tas i oppsatt rekkefølge. Her brukes det for andre og tredje studieår begreper som *inngående* og *avansert* kunnskap. Dette er også hentet direkte fra den nasjonale retningslinjen og vitner om begrenset lokal tilpasning og forankring. Panelet mener at høgskolen med fordel kunne hatt en tydeligere profil for BA-utdanningen i sosialt arbeid ved Høgskolen i Østfold. Dette utdypes nærmere i de samlede anbefalingene i rapportens siste avsnitt.

Panelet har **særlig vurdert** og kommentert følgende emner i studieplanen 2022-2025 basert på analyser av emnebeskrivelser, arbeidskrav, eksamensform og personlige intervjuer:

- HOVSOS10220 Velferdsrett i sosialt arbeid, 15 stp. 1. semester, høst (2022)
- HOVSOS10320 Samfunnsvitenskap og kunnskapsproduksjon, 15 stp. 2. semester, vår (2023)
- HOVSOS20120 Tjenester og virkemidler i arbeids- og velferdsforvaltningen, 15 stp. 3. semester, høst (2023)
- HOVBSO20220 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid, 15 stp. 3. semester sen høst (2023)

- HOVSOS30320 Faglig fordypning. Utvikling og gjennomføring av fordypningsoppgave, 30 stp. 6. semester vår (2025)

I tillegg har panelet også forsøkt å sette seg inn i hvordan det undervises i ferdighetstrening og simulering.

Dette foregår i emnene:

- HOVSOS10120 Sosialt arbeid og samfunnet, 15 stp. 1. semester høst (2022)
- HOVSOS10420 Metoder og arenaer i sosialt arbeid 15 stp. 2. semester vår (2023)
- HOVSOS20120 Tjenester og virkemidler i arbeids- og velferdsforvaltningen, 15 stp. 3. semester høst (2023)
- HOVSOS20220 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid 15 stp. 3. semester, høst (2023)

I ferdighetstrening reflekteres det i grupper over egne holdninger, og gjennom simulering får studentene mulighet til å trene på brukermøter og løsningsskapende samtaler med fiktive "brukere". I ett av emnene går studentgruppene fra rom til rom til ulike case (4) og gjennomfører simuleringene i møte med ulike markører (mennesker/"brukere" av NAV). Simulering i dette emnet har fokus på kartleggingssamtaler og samtaler med ufrivillige brukere og dyader (samtale med to), med mål om å hjelpe bruker å finne løsninger på sine utfordringer ved bruk av løsningskapende samtaler. I et av emnene er treningen innrettet spesifikt mot samtaler med barn. Basisgruppelærer/fasilitator er aktive bidragsyttere i simuleringstreningen i flere av emnene.

Panelet mener det har stor betydning at høyskolen har et eget simuleringssenter og der undervisningen organiseres i mindre grupper ved at rommene kan rigges ut ifra gitte scenarier. Dette bidrar til å knytte undervisningen til reelle utfordringer i praksisfeltene og styrker arbeidslivsrelevansen i studiet.

4. Helhetlig vurdering av program og undervisningskvalitet

Dokumentstudier: (studieplan, emnerapporter og emnebeskrivelser. Sett opp mot forskriften.)

HOVSOS20120 Tjenester og virkemidler i arbeids- og velferdsforvaltningen 15 stp. 3. semester vår (2023)

Dette emnet framstår som velorganisert med relevante læringsutbyttebeskrivelser og arbeids- og undervisningsformer som er tilpasset læringsmålene. Tilbakemeldinger fra NAV, som tar imot mange studenter hver praksisperiode, viser at innholdet i emnet «treffer» når det gjelder NAVs arbeidsområder.

Det gis løpende veiledning på arbeidet med saksbehandling og studentene mottar formativ tilbakemelding på den skriftlige saksmappen, av eksterne besluttere i NAV. For andre år på rad, har NAV-ansatte gitt studentene mer utfyllende tilbakemelding på vedtakene studentene fattet i saksbehandlingsseminaret. Evalueringene viser at dette har gitt studentene godt læringsutbytte. Simulering i løsningskapende samtaler er lagt opp med observasjon og tilbakemeldinger fra medstudenter, samt en fase med refleksjon rundt gjennomføringen og bruk av ny læring. Studentene har vært aktive i vurderingen av emnets innhold, organisering og arbeidslivsrelevansen. Emneansvarlig framhever i intervju et ønske om mer trening og simulering og mer samarbeid med praksisfeltet.

Vurderingsformer

Det er to arbeidskrav i emnet som må være godkjent for at studentene kan gå opp til eksamen. Det ene arbeidskravet er tilstedeværelse med minimum 90 % i simulering/ferdighetstrening. Det står ikke i emnebeskrivelsen hvordan studenter med mer enn 10 % fravær kan kompensere for dette. Det andre arbeidskravet er en mappevurdering av vedtaksskriving med formativ tilbakemelding av

ansatte i NAV. Her kreves det 80 % tilstedeværelse og mappen kan omarbeides en gang hvis den ikke godkjennes.

Panelet oppfatter at emnet er godt organisert og det er et bredt samarbeid med et av de mest sentrale praksisfeltene for sosialt arbeid. Vurderingsformene er godt tilpasset læringsutbyttene. Panelets vurdering er at emnet har høy grad av arbeidslivsrelevans ved at kunnskapsformidlingen og ferdighetstreningen koples direkte til dagsaktuelle oppgaver og problemstillinger fra praksisfeltet. Det koples dermed til punktene 1 og 4 i avsnittet om arbeidslivsrelevans. For panelet kan det virke som en utfordring å få til ytterligere praksissamarbeid uten at det tilføres flere ressurser til emnet.

[HOVBSO10220 Velferdsrett i sosialt arbeid, 15 stp. 1. semester høst \(2022\)](#)

Dette emnet er ett av to emner i det første semesteret av studiet. Undervisningen består av forelesninger, studentaktive seminarer, gruppearbeid, veiledning og selvstudier. I emnebeskrivelsen framgår det at det individuelle studiearbeidet i gjennomsnitt utgjør ca. 25-30 timer pr. uke fordelt mellom arbeid med obligatoriske innleveringsoppgaver og arbeidskrav, individuelt og i grupper, egenorganisert studiearbeid i grupper og selvstudier. Det legges dermed stor vekt på at studentene kan gjennomføre arbeidsoppgaver i samarbeid med andre som er ett av de generelle læringsutbyttene i emnet. Arbeidskrav og kompenserende arbeid er tydelig definert.

Emnerapporten fra høsten 2022 vitner om at det var utfordrende å gjennomføre emnet ut fra målsettingen om å integrere juss og sosiologi, og gjøre dette relevant for h.h.v studenter på bachelor i sosialt arbeid og barnevern. Siden emnet er studentenes første møte med juss og rettsanvendelse, mener en av de emneansvarlig at det viktigste formålet med undervisningen, foruten læringsutbyttene, var å motvirke en fremmedgjøring overfor den juridiske delen av barnevernsarbeid og sosialt arbeid. Undervisningen og eksamen er slått sammen for studentene på sosionom- og barnevernutdanningen. 12 undervisningsdager ble brukt på juss-delen, 8 på sosiologidelen. Resten av undervisningstiden ble benyttet til introduksjon og fremføring/tilbakemelding på arbeidskrav.

Studentenes tilbakemeldinger er sprikende, men både prestasjonen på arbeidskravet og eksamensresultatet vurderes som tilfredsstillende i det karakterskalaen er tilnærmet normalfordelt. En nærliggende tolkning her, er at studentene opplevde jussen som vanskelig, men etter hvert kom mer inn i det. De emneansvarlige har flere forslag til hvordan emnet kan videreutvikles og forbedres. Blant annet vil det bli lagt opp til at velferdsstatens oppbygning og virkemåte mer naturlig vil danne en samfunnsvitenskapelig ramme omkring jussen.

Panelets vurdering er at tilfredse studenter ikke kan være den eneste målestokken på om undervisningen er god og relevant. Studenter på høyere utdanning må strekke seg og forsøke å tilegne seg kunnskap også på områder som ikke oppleves direkte matnyttig her og nå. Panelet har tro på at emnet vil bli videreutviklet og at studentene vil oppnå læringsutbyttene som er nedfelt i Nasjonal retningslinje for sosionomutdanning. Arbeidskravet som er en gruppeoppgave i juridisk metode basert på en oppgitt case med skriftlig presentasjon (power point, e.l.) og muntlig framlegg med 3 timer obligatorisk veiledning synes godt tilpasset emnets målsetting. Det samme gjelder eksamensformen som er en individuell, skriftlig hjemmeeksamen over tre døgn (72 timer). På denne bakgrunnen vurderer panelet at emne har relevans for arbeidslivet særlig med tanke på punkt 1 og forståelse av systembetingelser i punkt 3 i avsnittet om arbeidslivsrelevans.

[HOVSOS10320 Samfunnsvitenskap og kunnskapsproduksjon 15. stp. 2. semester vår \(2023\)](#)

Emnet gjennomføres for tredje gang våren 2023. I dette emnet skal studentene tilegne seg metateori om sosialt arbeid og få innsikt i samfunnsvitenskapelig metode. Emnet koples til praksis ved at studentene får en case der de skal forklare hvordan dette skal gjøres i praksis. Undervisningen er en kombinasjon av forelesninger, studentaktive seminarer, gruppearbeid, veiledning og selvstudier. Som

arbeidskrav gjennomfører studentene i grupper et kort feltarbeid eller annen datainnsamling som skal svare på en oppgitt problemstilling med 3 timer obligatorisk veiledning. Resultatene presenteres i seminar. Det er krav om 80 % tilstedeværelse i gruppeveiledningen. Emneansvarlig framhever i intervju at det ved innføring av ny studieplan tar tid å «lande ting», og det er krevende å tilpasse et nytt emne til det helhetlige studietilbudet. Det oppfattes som utfordrende at selv små justeringer i en emneplan ikke kan tre i kraft før det har gått 1,5 år. Når noen teknologiske læringsverktøy, (f.eks opptak og screencast) ikke fungerer optimalt, hemmer det mulighetene for å variere undervisningen og studentene får heller ikke tilgang til å repetere det som blir presentert i forelesninger. Panelet vil understreke at det her pekes på viktige studieadministrative utfordringer/begrensninger som bør løses for å oppnå enda bedre studiekvalitet.

Panelets vurdering er at arbeidskrav og vurderingsformene i emnet er godt tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene: Et kort feltarbeid med obligatorisk veiledning knyttes til det som foregår i praksis og gjennom en skriftlig individuell hjemmeoppgave får studentene anledning til å kritisk vurdere sitt eget og fagets bidrag for å bistå og løse velferdsrelaterte problemstillinger. Det er panelts vurdering at emnet svarer særlig til punkt 2 ved arbeidslivsrelevans som kan få fram etiske dilemmaer og kritisk distanse til eget fag og profesjon. Panelet ser samtidig et potensial for å utvikle og fordype koblingen til punkt 2 mer eksplisitt.

HOVBSO20220 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid 15 stp. 3 semester høst (2023)

En gjennomgående tilbakemelding fra studentene er at dette er et spennende, men samtidig et krevende og omfattende emne. Det framgår i emnerapporten at det var totalt fem arbeidskrav i emnet: et muntlig presentasjonseminar, innlevering av skriftlige dokument, individuelt og i gruppe, i tillegg til krav om tilstedeværelse på ferdighetstrening og seminar. Studentene etterspurte mer konkrete tilbakemeldinger på det skriftlige arbeidskravet, noe emneansvarlige forstår. Det framheves at dette er et spørsmål om ressurser.

Samlet sett er dette et emne der studentene scorer svært høyt på tilfredshet på emneevalueringen. Studentene framhever likevel i intervju at innholdet i emnet er for omfattende for 15 stp. Emnet er redusert fra 30 til 15 studiepoeng, men verken innhold eller omfang er redusert tilsvarende. Studenter og emneansvarlig erfarer at det er flere store og omfattende temaer studentene skal gjennom på sju uker. Studentene mener innholdet i emnet har bred arbeidslivsrelevans, og ønsker en utvidelse av emnet med flere studiepoeng. Det etterlyses også større vektlegging av mangfold (eks. kultur og kjønnsidentitet).

Avgangskullet 2023 gjennomførte emnet med enda flere arbeidskrav enn høsten 2022, noe som resulterte i at hele emnet var svært uforutsigbart og det ble vanskelig å gjennomføre arbeidskravene for flere av studentene. Panelet oppfatter det slik at dette er det ryddet opp i, så selv om studentene fortsatt mener det er for mye som skal læres i emnet, har strukturen og forutsigbarheten vært god. Emnet gjennomføres sammen med Bachelor i barnevern og forkunnskapene til studentene kan derfor variere.

Panelet har merket seg at studentene vurderer innholdet i emnet som svært relevant for den framtidige yrkesutøvelsen. Dette kan henge sammen med at det undervises i temaer og problemstillinger som er hyppig oppe i samfunnsdebatten. Det samme gjelder barnevernet som velferdstjeneste, som det den senere tid har vært rettet mye kritikk mot. Panelet er dermed enig i at emnet har høy grad av arbeidslivsrelevans. Emnet gir kunnskap og ferdigheter knyttet til dagsaktuelle og framtidige problemstillinger i praksisfeltene som under punkt 1, og trening i kritisk refleksjon over eget bidrag som nevnt under punkt 4. Panelet mener likevel det må vurderes å redusere antall arbeidskrav, og heller tilrettelegge for mer formative tilbakemeldinger.

HOVSOS30320 Faglig fordypning. Utvikling og gjennomføring av fordypningsoppgave, 30 stp. 6. semester vår (2025)

Det foreligger ingen emnerapport i dette emnet, fordi det gjennomføres første gang våren 2023. Emneansvarlig er i intervju tydelig på at det ønskes en fornyelse av 3. året som et fordypningsår. Dette foreslås å bli gjort ved at praksisperiode og bacheloroppgave knyttes direkte sammen. Slik kan studentene få en bedre fordypning og mulighet for å arbeide helt spesifikt med en bestemt brukergruppe og/eller relevante sosialfaglige arbeidsmetoder/tilnærminger kombinert med teoretisk forståelse og fordypning. Med dette vil også teori og praksis koples bedre sammen.

I dette emnet er det tre arbeidskrav der det ene er direkte koblet til bacheloroppgaven i form av en prosjektskisse på maksimum 1500 ord. I tillegg skal studentene skrive en individuell kronikk på 750 ord eller tilsvarende besvarelse knyttet til formidling av faglig kunnskap, der det gis tilbakemelding av medstudenter i seminar. Det er også krav om gjennomføring av 5 timer obligatorisk veiledning med 80 % tilstedeværelse. Eksamen er en faglig fordypningsoppgave i form av en bacheloroppgave, en fagartikkel eller en rapport. Oppgaven kan gjennomføres individuelt eller i grupper på 2 studenter.

Panelet deler den emneansvarliges syn når det gjelder en tettere kobling mellom praksisperioden i 5.semester og bacheloroppgaven i 6.semester. Dette vil kunne bidra til en tydelig faglig fordypning i studiet og styrke arbeidslivsrelevansen. Panelet vil framheve arbeidskravet om kronikkskriving som særlig relevant for å bidra til at studentene kritisk kan analysere eget fag, utvikle forståelse for systembetingelser, sosiale strukturer og eventuelt maktrelasjoner for å kunne identifisere mulige hindringer for sosial endring. Emnet svarer med dette godt på kravene til arbeidslivsrelevans slik det er definert i punktene 2 og 3 ovenfor.

HOVFEL20020 Digitalisation and interdisciplinary collaboration in health and welfare services, 10 stp. 4. semester vår (2024)

Selv om dette emnet ikke var plukket ut som et emne panelet ble bedt om å vurdere, har panelet på eget initiativ valgt å se nærmere på læringsutbytter og gjennomføringen av dette emnet. Det henger sammen med at både studenter og ansatte har stilt spørsmål ved relevansen og sammenhengen med resten av emnene, dermed også helheten i studiet.

Dette er et fellesemne med studenter fra flere andre helse- og sosialfaglige utdanninger. I forskriften om nasjonal retningslinje for sosionomutdanning framgår det at kandidatene skal få kunnskap og ferdigheter i tverrprofesjonelt samarbeid. Dette fellesemnet vil kunne være en god arena for å oppnå dette. Imidlertid harmonerer læringsutbyttet i emnet og eksamensform dårlig.

Panelet stiller spørsmål ved hvordan man skal kunne få testet studentenes refleksjon og samarbeid på tvers av fagområder med multiple choice-eksamen. Her vil en gruppeeksamen være en bedre løsning. Et annet alternativ er at et gruppearbeid med deltakere fra de ulike studieprogrammene blir et arbeidskrav, slik at studentene får kunnskap/ferdigheter i interdisiplinært samarbeid. Emne viser et potensiale for utvikling av arbeidslivsrelevans knyttet til punkt 4. I tillegg kan emne dra fordel av å legge eksplisitt vekt på kompleksiteten i flere saksområder ved å benytte reelle case/saker fra praksisfeltet.

HOVFEL21020 Comparative welfare systems 5. stp. 4. semester vår (2024)

Emnet er ett av tre valgemenner i 4. semester og gir 5 studiepoeng. (De andre valgemenne er HOVFEL22020 Person-centred collaboration og HOVFEL23020 Digital opportunities in health and welfare). Emnene tilbys til alle bachelorstudenter på helse- og sosialfagutdanningene, og kan slik bidra til trening og kompetanse i tverrfaglig samarbeid. Valgemenne skal også styrke internasjonaliseringen i utdanningene.

Det framgår av innholdsbeskrivelsen i HOVFEL 21020 at emnet tematiserer ulike velferdssystemer, utfordringer i velferdsstaten og hvordan ulike velferdssystemer håndterer disse utfordringene. Slik gir dette emnet god relevans for arbeidslivet særlig knyttet til punkt 4. Emnet framhever målgrupper som barn og unge, personer som strever med rus og avhengighet og psykiske vansker samt personer som har vært utsatt for vold og seksuelle overgrep. Emnet spenner over vide temaer og flere målgrupper, og ser også ut til å overlape med andre emner, f.eks. HOVBSO20220 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid og muligens HOVBSO10220 Velferdsrett i sosialt arbeid (sosiologidelen). Det mangler en tydelig beskrivelse av hvilke deltemaer og områder som tas opp her og i de andre emnene.

Panelet stiller seg undrende til at det er lagt opp til åtte dagers hjemmeeksamen i et 5 stp. emne. Dette vil ta opp en betydelig del av tiden som er avsatt til undervisning og egenstudier i emnet.

5. Intervjuer med sosionomer/ansatte i tjenestefeltet og ansatte ved studiet

I intervju med en ansatt i tredje sektor (Kirkens bymisjon) framheves det at studiet gir en viktig forståelse for helhetlige tilnærminger, dilemmaer, tverrfaglig samarbeid, grunnlag for å finne fram i system og lovverk samt lederkompetanse som er sentralt i arbeidslivet. Samtidig anbefales det at studiet fokuserer mer på mangfold, flerkulturelle problemstillinger, flerreligiositet, fattigdom, miljøarbeid, forståelse for navigering i en digitalisert hverdag og for etiske problemstillinger i grenselandet mellom offentlige tjenester og frivillighetsarbeid.

Det framheves at frivillig sektor gjerne vil bidra i undervisningen fra praksisfeltet og ta imot studenter i praksis. For å gjennomføre dette er det behov for at det etableres kontakt mellom høgskole og tredje sektor som går mellom konkrete personer, mer enn mellom ledelseslinjene.

Slik panelet ser det, gjenspeiler dette at i en ideell verden burde det vært mer undervisning og større søkelys på mange sentrale områder som er relevant for profesjonelt sosialt arbeid i praksisfeltene. Innspillet fra denne informanten kan tas med i høgskolens vurdering av en tydeligere lokal profil og mulighet for fordypning.

Panelet har også intervjuet en sosionomansatt i spesialisthelsetjenesten, døgnavdeling for mennesker med alvorlige psykisk lidelser/psykose. Sosionomen er selv utdannet ved HiØ og har arbeidserfaring fra både skole og barnevern, og har denne våren veiledet en student fra høgskolen i praksis. Underveis i veiledningen har studenten uttrykt at hen ikke kjente seg godt nok forberedt til praksis i en døgnavdeling for mennesker med alvorlig psykiske lidelser.

Sosionomen (som var veileder), mener på sin side at det er urealistisk at utdanningen skal kunne forberede studentene til en slik praksis, innføring i dette praksis/kunnskapsfeltet må foregå på arbeidsplassen. Studentene kan ikke forventes å ha inngående kunnskap om diagnoser og hva som kjennetegner de ulike sykdomsbildene. Denne praktikerer er opptatt av sosionomens rolle og oppgaver i psykisk helsearbeid, og kjemper en kamp for å få utføre det hen kaller ordentlige sosionomoppgaver i spesialisthelsetjenesten.

Dette handler om å koordinere og legge til rette for *overgangen* fra institusjon til oppfølging i kommunene og gjennom DPS. Hen framhevet at de som blir innlagt i institusjon er sykere enn før, de blir innlagt med tvang, de aller fleste har også omfattende rusproblemer og mange har utslitte pårørende (noen av dem er 80 år eller mer). Som sosionom får hen i gang samarbeidsmøter, ordner det praktiske for pasienten og sørger for tilrettelegging når pasienten skrives ut. Sosionomen skal med andre ord ha oversikt over pasientens situasjon og fungering. Hen er opptatt av at det generelt drives mye med brannslukking, lite terapi, men mye medisinerer. Hen forklarer at det er kommunene som skal drive med terapidelen når pasienten skrives ut, som for eksempel DPS, FACT og ACT. Dette fungerer ulikt fra kommune til kommune, sykehusposten henviser til DPS, og DPS

avgjør hvilken oppfølging pasienten bør/skal ha. Samarbeidet med kommunene er svært varierende. Kommuner med dårlig økonomi strever med tilrettelegging. Det er mye samarbeid med NAV knyttet til pasientens ytelser.

Panelet vurderer at dette er erfaringer som i større grad bør tematiseres i utdanningen, og det er også viktig at studentene har realistiske forventninger til hva de skal kunne før de går ut i praksis.

I ansattintervju ble det framhevet at det må gis bedre undervisning i tverrfaglig samarbeid mellom BSV-fagene og utdanninger ved de andre instituttene. En noe større «fripott» i arbeidsplanene vil muliggjøre mer samarbeid og fleksibilitet i undervisningsformer, og en bedre sammenheng mellom de ulike emnene. Ulike livsfaser og brukermedvirkning kan få en tydeligere plass i studiet. Det samme gjelder trening i kommunikasjonsferdigheter.

Panelet slutter seg til ønsket om en tydeligere faglig profil i studiet. Inkludering og inkluderingskompetanse med vekt på mangfold, livsløpsperspektiv og minoritetserfaringer kan være en mulig profil å utvikle.

6. Resultater fra studiebarometer

Evalueringspanelet har sett på funn fra Studiebarometerets 2022. Her kommer det fram at hovedområdene (spørsmålsbatteriene) med lavest score er “faglig og sosialt miljø” og “tilbakemelding og veiledning”. Vurderingsscoren for disse to hovedområdene var bedre til og med 2018 og tidligere. Redusert tilfredshet på disse hovedområdene sank fra og med 2019. Dette indikerer at pandemien ikke kan være den eneste forklaringsfaktoren for lavere tilfredshet på disse områdene.

Mer konkret kommer det fram at studentenes opplevelse av “faglig veiledning og diskusjon med faglig ansatte” har fått lavere score i de senere årene, med en liten oppgang i 2022. Under hovedområdet “fagmiljø og sosialt miljø” er det studentenes tilbakemelding på “det sosiale miljøet blant studentene på studieprogrammet” som får svakest resultat. Scoren her er 0,5 lavere enn gjennomsnittlig nasjonal score.

I forhold til den noe lave scoren på dette området, vil panelet anbefale at det sees på noen tiltak som kan forbedre det sosiale miljøet. I motsatt ende av skalaen, finner vi hovedområdene “vurderingsformer” og “organisering”. Her var studentene mer tilfreds enn landsgjennomsnittet i 2022, med score på henholdsvis 4,2 (3,9) og 4,1 (3,4) (landsgjennomsnitt i parentes).¹

7. Helhetlig vurdering/panelets sammenfatning og konklusjoner

Samlet sett vurderer panelet at Bachelorstudiet i sosialt arbeid ved høyskolen i Østfold er organisert og lagt til rette på en måte som i all hovedsak ivaretar læringsutbyttebeskrivelsene i Nasjonal retningslinje for sosionomutdanning. Hovedinntrykket gjennom evalueringsprosessen er at de faglig tilsatte ved studiet legger ned en stor arbeidsinnsats for å tilrettelegge for godt læringsutbytte i de enkelte emnene, og strekker seg langt for å rekke over store og omfattende temaer i undervisningen.

Noen av problemene eller utfordringene som panelet har pekt på, må betraktes som overgangs- og tilpasningsvansker og det er redegjort godt for hvilke tiltak som er eller vil bli igangsatt for å løse disse. Panelet har inntrykk av at fagmiljøet er godt og både fra ledelsen og kollegaer gis det muligheter for å være kreative og utviklende i samarbeidet med studentene. Panelet har fått inntrykk av at de emneansvarlige har en god og åpen dialog med hverandre og med studentene. Samtidig støtter panelet ønsket fra en av de fagansatte om å legge til rette for en noe større «fripott» i

---

¹ Høyest mulig score i studiebarometeret er 5,0

arbeidsplanene for å stimulere og øke samarbeid og fleksibilitet i undervisningsformer og sammensetning av faglig innhold.

Som pekt på innledningsvis er både de overordnede læringsutbyttene og læringsutbyttene knyttet til hvert enkelt emne, formulert nærmest ordrett fra den Nasjonale retningslinjen. Dette vitner om at studiet i liten grad har vært opptatt av å utvikle en mer lokal profil på utdanningen, noe retningslinjen gir gode muligheter for. Det er gitt anbefalinger til hvordan studiet kan utvikle en mer lokal profil over. Panelet ser også at det er et behov for å styrke det praksisforberedende tilbudet for studentene. Dette kan gjøres ved at det legges opp til mer tid til å kommunisere med kontaktperson på praksisplassen før studenten begynner i praksis. Dette vil føre til at studentene føler seg bedre rustet for akkurat sin praksisplass.

Panelet har fått flere innspill der det stilles spørsmål ved det obligatoriske engelskspråklige emnet som er innført i ny studieplan. Emnet samkjøres med flere av de andre helse- og sosialfaglige utdanningene ved fakultetet. Flere oppfatter at dette emnet er noe preget av et overordnet behov for å utvikle et engelskspråklig fellesemne, og at det gjenstår en del utviklingsarbeid for å få emnet til å fungere etter intensjonene. Emnet har derimot potensial til å fungere godt som en tverrprofesjonell møteplass. Panelet vil anbefale at det obligatoriske fellesemnet, og de andre engelskspråklige valgemnene, gjennomgås for å sikre et bedre læringsutbytte for studentene

Gjennom rapporten har panelet pekt på at i noen emner bør antallet eller innrettingen på arbeidskravene endres og vurderingsformene må samsvare med emnets målsetting og læringsutbyttene.

Panelet vil særlig framheve at studiet har et utviklingspotensiale når det gjelder å legge til rette for faglig fordypning. Slik studiet er organisert nå, ligger det verken til rette for fordypning i arbeid med en utvalgt målgruppe eller en særskilt metodisk tilnærming. Panelet er enig med ansattrepresentanter i at det kan oppnås bedre fordypning ved at praksisarena og tema for bacheloroppgaven kobles bedre sammen. Dette vil selvfølgelig avhenge av at det er mulig å framskaffe praksisplasser som treffer fordypningsønskene til studentene. Det kan også vurderes om det er ressurser til å gi tilbud om flere valgemner som kan inngå i en fordypningsprofil i studiet.

Når emnene i studiet vurderes samlet, blir det tydelig at alle de fire punktene som panelet la til grunn for arbeidslivsrelevans, er tematisert. Det er framfor alt møte med brukere og velferdstjenester som er prioritert. Panelet ser i mindre grad igjen overordnede sosiale strukturer og maktrelasjoner (punkt 3), alternative diskurser (punkt 2) og innovasjonsprosesser (punkt 3). En mer kritisk refleksiv forståelse av samfunnsnivået i utdanningen vil kunne bidra til å styrke og utvikle arbeidslivsrelevansen i utdanningen.